Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

27. dubna 2023*

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v občanských věcech – Nařízení (EU) č. 1215/2012 – Pravidla pro určení příslušnosti ve věcech pojištění – Článek 15 bod 5 – Možnost odchýlit se od těchto pravidel pro určení příslušnosti na základě dohod – Článek 16 bod 5 – Směrnice 2009/138/ES – Článek 13 bod 27 – Pojem ‚velká rizika' – Smlouva o havarijním pojištění plavidla – Ujednání o soudní příslušnosti sjednané mezi pojistitelem a pojištěným – Dovolatelnost tohoto ujednání vůči pojištěnému – Rekreační plavidlo využívané pro neobchodní účely"

Ve věci C-352/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU podaná rozhodnutím Østre Landsret (odvolací soud pro východní oblast, Dánsko) ze dne 27. dubna 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 28. května 2021, v řízení

A1,

A2

proti

I,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení: T. von Danwitz, vykonávající funkci předsedy šestého senátu, A. Kumin (zpravodaj) a I. Ziemele, soudci,

generální advokát: J. Richard de la Tour,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Evropskou komisi: S. Noë, H. Tserepa-Lacombe a C. Vang, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: dánština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 15 bodu 5 a čl. 16 bodu 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi A1 a A2, dvěma fyzickými osobami s bydlištěm v Dánsku, na straně jedné a I, pojišťovnou se sídlem v Nizozemsku (dále jen „pojišťovna I“), na straně druhé, který se týká platnosti ujednání o soudní příslušnosti stanoveného ve smlouvě o havarijním pojištění plavidla týkající se plachetnice.

Právní rámec

Nařízení č. 1215/2012

3 Body 15 a 18 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 uvádějí:

„(15) Pravidla pro určení příslušnosti by měla být vysoce předvídatelná a měla by vycházet ze zásady, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště žalovaného. […]

[…]

(18) Pokud se týče pojištění, spotřebitelských a pracovních smluv, měla by být slabší strana chráněna pravidly pro určení příslušnosti, která jsou pro ni příznivější než obecná pravidla.“

4 Pravidla pro určení příslušnosti ve věcech pojištění, která jsou předmětem kapitoly II oddílu 3 nařízení, jsou uvedena v jeho článcích 10 až 16.

5 Článek 10 uvedeného nařízení zní takto:

„Ve věcech pojištění se příslušnost určuje podle tohoto oddílu, aniž je dotčen článek 6 a čl. 7 bod 5.“

6 Článek 11 téhož nařízení v odstavci 1 stanoví:

„Pojistitel, který má bydliště v některém členském státě, může být žalován:

a) u soudů členského státu, v němž má bydliště,

b) v jiném členském státě v případě žaloby podané pojistníkem, pojištěným nebo oprávněnou osobou u soudu místa bydliště žalobce, nebo […]

[…]“

7 Článek 15 nařízení č. 1215/2012 stanoví:

„Od ustanovení tohoto oddílu je možné se odchýlit pouze dohodou

[…]

5) týkající se pojistné smlouvy do té míry, v níž se vztahuje na jedno či více z rizik uvedených v článku 16.“

8 Článek 16 tohoto nařízení stanoví:

„Rizika uvedená v čl. 15 bodu 5 jsou:

1) veškeré škody
   a) na námořních plavidlech, zařízeních při pobřeží a na volném moři nebo na letadlech, způsobené událostmi, které souvisejí s jejich využíváním pro obchodní účely;
   b) na přepravovaném zboží, s výjimkou zavazadel cestujících, při přepravě, která se uskutečňuje výlučně nebo z části těmito plavidly nebo letadly;

2) veškerá odpovědnost, s výjimkou odpovědnosti za škody na zdraví cestujících nebo za škody na jejich zavazadlech:
   a) související s používáním nebo provozem námořních plavidel, zařízení nebo letadel uvedených v bodě 1 písm. a), pokud nejsou v případě letadel podle práva členského státu, v němž je letadlo registrováno, dohody o příslušnosti pro pojištění takových rizik zakázána;
   b) za škody, které jsou způsobeny přepravovaný [přepravovaným] zbožím během přepravy, ve smyslu bodu 1 písm. b);

3) veškeré finanční ztráty v souvislosti s používáním nebo provozem námořních plavidel, zařízení nebo letadel uvedeným v bodě 1 písm. a), zejména ztráty nákladu nebo charterové;

4) veškerá další rizika související s některým z rizik uvedených v bodech 1 až 3;

5) bez ohledu na body 1 až 4 všechna ‚velká rizika‘ ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II) [(Úř. věst. 2009, L 335, s. 1)].“

9 Jak vyplývá z bodu 41 odůvodnění nařízení č. 1215/2012, v souladu s články 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o FEU, se Dánské království neúčastnilo přijetí tohoto nařízení a toto nařízení pro něj nebylo závazné ani použitelné. V souladu s čl. 3 odst. 2 Dohody mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2005, L 299, s. 62) však tento členský stát dopisem ze dne 20. prosince 2012 oznámil Evropské komisi své rozhodnutí, že bude uplatňovat obsah uvedeného nařízení (Úř. věst. 2013, L 79, s. 4) s tím důsledkem, že ustanovení tohoto nařízení se uplatní na vztahy mezi Evropskou unií a Dánskem. Podle ustanovení čl. 3 odst. 6 této dohody zakládá oznámení Dánska vzájemné závazky mezi Dánskem a Unií (Úř. věst. 2013, L 79, s. 4).

Směrnice 2009/138

10 Článek 13 směrnice 2009/138 stanoví:

„Pro účely této směrnice platí tyto definice:

[…]

27) ‚velkými riziky' se rozumí:
   a) rizika zařazená do odvětví 4, 5, 6, 7, 11 a 12 v části A přílohy I;
   b) rizika zařazená do odvětví 14 a 15 v části A přílohy I, jestliže pojistník profesionálně vykonává průmyslovou nebo obchodní činnost nebo svobodné povolání a riziko se týká této činnosti;
   c) rizika zařazená do odvětví 3, 8, 9, 10, 13 a 16 v části A přílohy I, pokud pojistník překročí limity u alespoň dvou z těchto kritérií:
      i) u celkové bilance 6,2 milionů [eur] v aktivech;
      ii) u čistého obratu […] 12,8 milionů [eur];
      iii) u průměrného počtu zaměstnanců během účetního obdob: 250 zaměstnanců.

   […]

[…]"

11 Část 6, nadepsaná „Plavidla (námořní, jezerní, říční a průplavová)" přílohy I části A této směrnice, zní následovně:

Veškerá poškození, ztráty nebo zničení:

– říčních a průplavových plavidel,

– jezerních plavidel,

– námořních plavidel."

Rozhodnutí 2014/887/EU

12 Bod 7 odůvodnění rozhodnutí Rady 2014/887/EU ze dne 4. prosince 2014 o schválení Haagské úmluvy ze dne 30. června 2005 o dohodách o volbě soudu jménem Evropské unie (Úř. věst. 2014, L 353, s. 5) uvádí:

„Unie by měla při schválení úmluvy [o dohodách o volbě soudu uzavřené dne 30. června 2005 pod záštitou Haagské konference o mezinárodním právu soukromém] navíc učinit prohlášení, které jí umožňuje článek 21, jímž z oblasti působnosti úmluvy vyloučí pojistné smlouvy obecně, s výhradou určitých přesně vymezených výjimek. Cílem prohlášení je zachovat pravidla příslušnosti chránící slabší strany, která mají k dispozici pojistník, pojištěný nebo oprávněná osoba ve věcech pojištění podle nařízení [Rady] (ES) č. 44/2001 [ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42)]. Vyloučení by se mělo omezovat na míru nezbytnou pro ochranu zájmů slabší strany v pojistných smlouvách. Nemělo by se proto vztahovat na zajistné smlouvy ani na smlouvy týkající se velkých rizik. Unie by měla zároveň

učinit jednostranné prohlášení uvádějící, že s ohledem na zkušenosti získané při uplatňování úmluvy může v pozdější fázi opětovně posoudit potřebu ponechat v platnosti své prohlášení podle článku 21.“

13 „Prohlášení Evropské unie v okamžiku schválení Haagské úmluvy ze dne 30. června 2005 o dohodách o volbě soudu […] učiněné v souladu s článkem 21 [této] úmluvy“ uvedené v příloze I rozhodnutí 2014/887 zní:

„Cílem tohoto prohlášení, kterým se z oblasti působnosti úmluvy vylučují určité druhy pojistných smluv, je ochránit určité pojistníky, pojištěné a oprávněné osoby, jimž se v souladu s vnitřním právem EU dostává zvláštní ochrany.

1. Evropská unie v souladu s článkem 21 úmluvy prohlašuje, že s výjimkou případů stanovených v odstavci 2 níže nebude úmluvu používat na pojistné smlouvy.

2. Evropská unie použije uvedenou úmluvu na pojistné smlouvy v těchto případech:

[…]

d) pokud se dohoda o volbě soudu týká pojistné smlouvy, která se vztahuje na jedno či více následujících rizik považovaných za velká rizika:
   i) veškeré škody na následujících dopravních prostředcích či zařízeních způsobené událostmi, které souvisejí s jejich využíváním pro obchodní účely, a to na:
      a) námořních plavidlech, zařízeních při pobřeží či na volném moři nebo na říčních, průplavových a jezerních plavidlech.“

   […]

[…]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

14 Dne 15. října 2013 uzavřeli A1 a A2 kupní smlouvu na použitou plachetnici za cenu 315 000 eur s maloobchodníkem se sídlem v Ijmuidenu (Nizozemsko).

15 A1 a A2 uzavřeli rovněž smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu a havarijním pojištění plavidla týkající se této plachetnice s pojišťovnou I. Při uzavření této smlouvy, která nabyla účinnosti dne 1. listopadu 2013, A1 a A2 uvedli ve formuláři žádosti o pojištění poskytnutém touto pojišťovnou, nazvaném „Application form yacht insurance“ (formulář žádosti o pojištění jachty), zaprvé, že uvedená plachetnice má domovský přístav v Dánsku, a zadruhé, že je používána pouze pro soukromé a rekreační účely a není pronajímána.

16 Na základě ustanovení pojistných podmínek stanovených uvedenou smlouvou mohl pojistník předložit případný spor příslušnému soudu v Nizozemsku.

17 V květnu 2018 loď náležející A1 a A2 uvízla ve Finsku na mělčině. Na jaře následujícího roku byly zjištěny škody na kýlu a trupu uvedené plachetnice. V květnu 2019 oznámili tedy žalobci, že loď uvízla na mělčině, pojišťovně I, která na základě znaleckého posudku odmítla uhradit nahlášené škody, a to z důvodu jejich povahy.

18 Následně A1 a A2 podali proti této společnosti žalobu k Retten i Helsingør (soud v Helsingøru, Dánsko), kterou se domáhali, aby bylo této společnosti uloženo uhradit náklady spojené s náhradou těchto škod vyčíslené na 300 000 dánských korun (DKK) (přibližně 40 300 eur). V rámci této žaloby vznesla uvedená pojišťovna námitku nepřípustnosti z důvodu, že podle ujednání o soudní příslušnosti obsaženého v dotčené pojistné smlouvě měla být uvedená žaloba podána k nizozemskému soudu.

19 Rozsudkem ze dne 19. května 2020 Retten i Helsingør (soud v Helsingøru) této námitce nepřípustnosti vyhověl.

20 A1 a A2 podali proti tomuto rozsudku odvolání k předkládajícímu soudu, Østre Landsret (odvolací soud pro východní oblast, Dánsko), v němž se domáhali vrácení věci k Retten i Helsingør (soud v Helsingøru) a podpůrně meritorního přezkumu žaloby předkládajícím soudem z důvodu, že plachetnice dotčená v původním řízení jakožto rekreační plavidlo nespadá pod čl. 16 bod 5 nařízení č. 1215/2012, a že v důsledku toho právem podali žalobu v prvním stupni k dánskému soudu.

21 Konkrétně A1 a A2 tvrdí, že jako „velká rizika“ ve smyslu tohoto ustanovení je třeba kvalifikovat pouze škodu vzniklou plavidlu, které je pojištěno a využíváno pro obchodní účel, která vznikla v rámci takového užívání. Výklad uvedeného ustanovení, podle něhož jsou za „velká rizika“ považovány veškeré škody vzniklé každému plavidlu bez ohledu na jeho velikost a užívání, včetně škody na rekreačních plavidlech používaných pro soukromé účely, by byl v rozporu s cíli sledovanými nařízením č. 1215/2012, a zejména s cílem chránit slabší stranu ve smluvním vztahu.

22 Pojišťovna I zpochybňuje argumentaci, kterou předložili A1 a A2. Podle této společnosti uzavřeli posledně uvedení pojistnou smlouvu obsahující závazné ujednání o soudní příslušnosti, podle níž je příslušným soudem nizozemský soud, i když mají postavení spotřebitelů. Takové ujednání je podle čl. 15 bodu 5 nařízení č. 1215/2012 přípustné, jelikož takové havarijní pojištění plavidla, jako je pojištění dotčené ve věci v původním řízení, spadá pod pojem „velká rizika“ ve smyslu čl. 16 bodu 5 tohoto nařízení ve spojení s čl. 13 bodem 27 směrnice 2009/138.

23 Za těchto okolností se Østre Landsret (odvolací soud pro východní oblast) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být čl. 15 bod 5 a čl. 16 bod 5 nařízení [č. 1215/2012] vykládán v tom smyslu, že havarijní pojištění rekreačních plavidel, která nejsou využívána pro obchodní účely, spadá do výjimky stanovené v čl. 16 bodě 5 tohoto nařízení, a že je tedy pojistná smlouva, která obsahuje ujednání o soudní příslušnosti, jež se odchyluje od zásady zakotvené v článku 11 uvedeného nařízení, platná s ohledem na čl. 15 bod 5 tohoto nařízení?“

K předběžné otázce

24 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 15 bod 5 nařízení č. 1215/2012 ve spojení s čl. 16 bodem 5 tohoto nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že se na smlouvu o havarijním pojištění plavidla týkající se rekreačního plavidla využívaného pro neobchodní účely vztahuje tento čl. 15 bod 5.

25 Úvodem je pro účely odpovědi na tuto otázku třeba připomenout, že oddíl 3 kapitoly II nařízení č. 1215/2012 stanoví zvláštní pravidla pro určení příslušnosti ve věcech pojištění.

26 Článek 11 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1215/2012 stanoví, že pojistitel, který má bydliště v některém členském státě, může být žalován v jiném členském státě v případě žaloby podané pojistníkem, pojištěným nebo oprávněnou osobou u soudu místa bydliště žalobce v jiném členském státě.

27 V některých případech však nařízení č. 1215/2012 stanoví možnost odchýlit se od uvedených zvláštních pravidel o příslušnosti ve věcech pojištění dohodou, a zejména podle čl. 15 bodu 5 tohoto nařízení dohodami, které se týkají pojistné smlouvy do té míry, v níž se vztahuje na jedno či více z rizik uvedených v článku 16.

28 V projednávané věci je nesporné, že s ohledem na pojistnou smlouvu dotčenou ve věci v původním řízení a rizika, na která se vztahuje, by mohl být relevantní pouze čl. 16 bod 5 nařízení č. 1215/2012, který se týká „velkých rizik“ ve smyslu směrnice 2009/138.

29 V tomto ohledu je třeba připomenout, že z ustálené judikatury Soudního dvora výklad ustanovení unijního práva vyžaduje, aby bylo zohledněno nejen znění takového ustanovení, ale i kontext, do něhož spadá, jakož i cíle a účel, které sleduje akt, jehož je součástí. Historie vzniku ustanovení unijního práva může rovněž poskytnout informace relevantní pro jeho výklad [rozsudek ze dne 25. června 2020, A a další (A a další (Větrné elektrárny v obcích Aalter a Nevele), C-24/19, EU:C:2020:503, bod 37 a citovaná judikatura].

30 Za účelem zjištění, zda se lze v případě smlouvy o havarijním pojištění plavidla týkající se rekreačního plavidla využívaného pro neobchodní účely odchýlit od pravidel o příslušnosti ve věcech pojištění stanovených nařízením č. 1215/2012, je tedy třeba se zaměřit na znění čl. 15 bodu 5 a čl. 16 bodu 5 tohoto nařízení a relevantních ustanovení směrnice 2009/138, na kterou tento čl. 16 bod 5 odkazuje, jakož i na systematiku těchto pravidel, jejich historii a cíle, z nichž vycházejí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, bod 32 a citovaná judikatura).

31 Pokud jde o doslovný výklad dotčených ustanovení, ze znění čl. 15 bodu 5 a čl. 16 bodu 5 nařízení č. 1215/2012 vyplývá, že „všechna ‚velká rizika‘ ve smyslu směrnice 2009/138“ patří mezi rizika uvedená v tomto čl. 15 bodě 5.

32 Pojem „velká rizika“ je definován v čl. 13 bodě 27 této směrnice.

33 Zaprvé v souladu s tímto čl. 13 bodem 27 písm. a) představují „velká rizika“ rizika zařazená do odvětví 4 až 7, 11 a 12 přílohy I části A uvedené směrnice.

34 Zadruhé podle uvedeného čl. 13 bodu 27 písm. b) spadají pod „velká rizika“ rizika zařazená do odvětví 14 a 15 této přílohy I části A, pokud příjemce vykonává podnikatelskou činnost v oblasti průmyslu, obchodu nebo svobodného povolání a rizika s touto činností souvisejí.

35 Zatřetí tentýž čl. 13 bod 27 písm. c) se týká rizik zařazených do odvětví 3, 8 až 10, 13 a 16 uvedené přílohy I části A, pokud pojistník překročí číselné limity alespoň nejméně dvou z kritérií uvedených v tomto bodě 27 písm. c).

36 V projednávaném případě je nesporné, že z odvětví přílohy I části A směrnice 2009/138, na která odkazuje čl. 13 bod 27 písm. a) až c) této směrnice, může být relevantní pouze část 6, která je uvedena v tomto čl. 13 bodě 27 písm. a). Tato část se vztahuje na veškeré škody způsobenými na říčních, průplavových, jezerních a námořních plavidlech.

37 Ani uvedená část 6 ani čl. 13 bod 27 písm. a) směrnice 2009/138 přitom neobsahují další upřesnění, zejména pokud jde o využívání těchto plavidel, a to na rozdíl od tohoto čl. 13 bodu 27 písm. b) a c), který obsahuje údaje týkající se činnosti vykonávané pojistníkem nebo rozvahy, obratu nebo počtu zaměstnanců jeho podniku.

38 Z doslovného výkladu čl. 13 bodu 27 směrnice 2009/138 a čl. 16 bodu 5 nařízení č. 1215/2012 tedy vyplývá, že tato ustanovení mohou být vykládána v tom smyslu, že pod „velká rizika“, která jsou uvedena v těchto ustanoveních, spadají všechny škody na říčních, průplavových, jezerních a námořních plavidlech bez ohledu na to, zda jsou používána k obchodním účelům či nikoli.

39 Pokud jde o kontext čl. 16 bodu 5 nařízení č. 1215/2012, je třeba uvést, že toto ustanovení je uvedeno slovy „aniž jsou dotčeny body 1 až 4“, což umožňuje dospět k závěru, že body 1 až 4 tohoto článku 16 představují *lex specialis* ve vztahu k uvedenému čl. 16 bodu 5, a že tudíž v situacích, které mají tyto body 1 až 4 specificky upravovat, mají přednost před tímto bodem 5.

40 Kromě toho se čl. 16 bod 1 písm. a) nařízení č. 1215/2012 vztahuje mimo jiné na veškeré škody na námořních plavidlech způsobené událostmi, k nimž došlo v souvislosti s jejich používáním pro obchodní účely.

41 Jak však správně uvedla Komise, je třeba konstatovat, že v případě, že by všechny škody na námořních plavidlech bez ohledu na jejich použití byly považovány za „velká rizika“ ve smyslu čl. 16 bodu 5 nařízení č. 1215/2012, byl by tento čl. 16 bod 1 písm. a) zbaven podstaty, pokud jde o námořní plavidla. Totéž platí pro body 2 až 4 uvedeného článku 16, jelikož posledně uvedené body se týkají rizik vyplývajících z užívání nebo provozu plavidel v souladu s tímtéž čl. 16 bodem 1 písm. a) a rizik vedlejších k některému z rizik uvedených v čl. 16 bodech 1 až 3 tohoto nařízení.

42 Takový výsledek by byl v rozporu se záměrem unijního normotvůrce přiznat vlastní obsah bodům 1 až 4 článku 16 nařízení č. 1215/2012.

43 Znění článku 16 nařízení č. 1215/2012 totiž v podstatě přebírá znění článku 14 nařízení č. 44/2001. Body 1 až 4 tohoto článku 14, nyní body 1 až 4 tohoto článku 16, však nebyly obsaženy v návrhu nařízení Rady (ES) o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech předloženém Komisí [COM(1999) 348 final], z něhož vychází nařízení č. 44/2001, a byly do něj vloženy až v průběhu legislativního postupu, čímž byl upřesněn pojem „rizika“ uvedený v čl. 15 bodě 5 nařízení č. 1215/2012.

44 Úvahy uvedené v bodech 39 až 43 tohoto rozsudku tedy svědčí ve prospěch úzkého výkladu čl. 16 bodu 5 nařízení č. 1215/2012, podle kterého se toto ustanovení nevztahuje na škody způsobenými na plavidlech využívaných pro neobchodní účely, takže na smlouvu o havarijním pojištění plavidla týkající se rekreačního plavidla využívaného pro neobchodní účely se čl. 15 bod 5 tohoto nařízení nevztahuje.

45 Tento výklad podporují i jiné kontextové aspekty. Takové výjimky z pravidel o příslušnosti ve věcech pojištění, jako je výjimka povolená na základě čl. 15 bodem 5 nařízení č. 1215/2012, je totiž třeba vykládat striktně (obdobně viz rozsudek ze dne 12. května 2005, Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, bod 31).

46 Kromě toho výklad uvedený v bodě 44 tohoto rozsudku umožňuje zajistit soulad s použitím Haagské úmluvy o dohodách o volbě soudu ze strany Unie uzavřené dne 30. června 2005.

47 V souladu s bodem 2 písm. d) bodem i) písm. a) prohlášení citovaného v bodě 13 tohoto rozsudku totiž Unie uplatňuje tuto úmluvu na pojistné smlouvy, pokud se dohoda o volbě soudu týká pojistné smlouvy, která se vztahuje na jedno nebo více rizik považovaných za velká rizika, a tedy zejména na jakékoli škody na námořních plavidlech způsobené událostmi, k nimž došlo v souvislosti s jejich využíváním pro obchodní účely. Z toho vyplývá, že Unie naproti tomu neuplatňuje uvedenou úmluvu, pokud jde o pojistné smlouvy pokrývající rizika spojená s využíváním námořních plavidel pro neobchodní účely.

48 Konečně, pokud jde o cíle sledované nařízením č. 1215/2012, z bodu 18 odůvodnění tohoto nařízení vyplývá, že žaloba ve věcech pojištění se vyznačuje určitou nerovnováhou mezi smluvními stranami, kterou mají ustanovení oddílu 3 kapitoly II uvedeného nařízení napravit tím, že slabší straně poskytnou výhodu pravidel pro určení příslušnosti, která jsou pro její zájmy příznivější než obecná pravidla [rozsudek ze dne 9. prosince 2021, BT (Vyzvání pojištěného aby se připojil k řízení), C-708/20, EU:C:2021:986, bod 32 a citovaná judikatura].

49 Cílem pravidel obsažených v tomto oddíle 3 je zajistit, aby slabší strana, která hodlá žalovat silnější stranu, tak mohla učinit u soudu členského státu, který je snadno dostupný (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. června 2022, Allianz Elementar Versicherung, C-652/20, EU:C:2022:514, bod 50 a citovaná judikatura).

50 I když se smluvní strany pojistné smlouvy pokrývající „velké riziko“ mohou na základě čl. 15 bodu 5 nařízení č. 1215/2012 ve spojení s čl. 16 bodem 5 tohoto nařízení odchýlit od pravidel pro určení příslušnosti stanovených v uvedeném oddíle 3 uzavřením dohod, taková možnost byla zavedena s cílem zohlednit skutečnost, že strany takové pojistné smlouvy mají stejné postavení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, bod 39).

51 Žádná zvláštní ochrana totiž není odůvodněna zejména ve vztazích mezi podnikateli v odvětví pojišťovnictví, z nichž o žádném nelze mít za to, že je vzhledem k ostatním ve slabším postavení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, bod 45 a citovaná judikatura).

52 V projednávané věci je tomu jinak, pokud jde o takové pojistníky, jako jsou žalobci v původním řízení, kteří vzhledem k tomu, že nejednali jako podnikatelé, uzavřeli smlouvu o havarijním pojištění plavidla týkající se rekreačního plavidla využívaného k soukromým a rekreačním účelům, a nikoli pro obchodní účely.

53 V tomto ohledu není třeba v každém jednotlivém případě posuzovat otázku, zda lze osobu považovat za „slabší stranu“. Jak již totiž Soudní dvůr zdůraznil, takové posouzení by vedlo ke vzniku rizika právní nejistoty a bylo by v rozporu s cílem nařízení č. 1215/2012, uvedeným v bodě 15 odůvodnění tohoto nařízení, podle něhož musí být pravidla pro určení příslušnosti vysoce předvídatelná (rozsudek ze dne 27. února 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, bod 42 a citovaná judikatura).

54 Výklad uvedený v bodě 44 tohoto rozsudku, podle kterého smlouva o havarijním pojištění plavidla týkající se rekreačního plavidla využívaného pro neobchodní účely nespadá pod čl. 15 bod 5 nařízení č. 1215/2012, je tedy v souladu s cíli sledovanými tímto nařízením, pokud v případě takových pojistných smluv je zvláštní ochrana pojistníka odůvodněná a je zajištěna předvídatelnost pravidel pro určení příslušnosti.

55 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 15 bod 5 nařízení č. 1215/2012 ve spojení s čl. 16 bodem 5 tohoto nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že na smlouvu o havarijním pojištění plavidla týkající se rekreačního plavidla využívaného pro neobchodní účely se tento čl. 15 bod 5 nevztahuje.

K nákladům řízení

56 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

Článek 15 bod 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ve spojení s čl. 16 bodem 5 tohoto nařízení

musí být vykládán v tom smyslu, že

na smlouvu o havarijním pojištění plavidla týkající se rekreačního plavidla využívaného pro neobchodní účely se tento čl. 15 bod 5 nevztahuje.

Podpisy.